

U drugoj etapi našeg rada mnogo će nam pomoći razni dijalozi koji polaze od govornog jezika i svakodnevnih situacija i čiji cilj nije samo svladavanje gramatičkih funkcija i struktura: oni uče govoriti u jednoj realnoj situaciji. Umjesna upotreba dijaloga omogućava učeniku da utvrdi značajke izgovora, intonaciju, gramatiku, leksik. Drugim riječima, on im omogućuje uvježbavanje jezika u realnim situacijama komuniciranja. U procesu stjecanja znanja jezika važna je činjenica da se može voditi konverzacija o sadržajima i o situacijama koje učenik susreće svakodnevno u materinjem jeziku. Te bliske situacije i sadržaji povećavaju njegovu motiviranost.

U ovoj etapi zahtijevat ćemo dakle od učenika da sami kreiraju kratke dijaloge na osnovi usvojene građe, u kojima će oni razumjeti rečenice koje nikad prije nisu čuli ni vidjeli ili kreirati rečenice koje nikad prije nisu rekli. U početku, dok učenici raspolažu malim brojem struktura i riječi, teško je i nastavniku, a kamoli učeniku stvoriti dijalog koji će nositi sve one značajke što ih on mora imati: da motivira, da bude kratak, jednostavan, autentičan, koordiniran itd. Zato ćemo ovdje pomoći učenicima na taj način što ćemo im dijalog sugerirati:

a) pomoću flash-kartica ili flanelografa, ako se i inače služimo u nastavi tim vizualnim sredstvima;

b) pisanjem na ploču nekih natuknica i kodeksa određenih znakova, čije će značenje učenicima biti dobro poznato. Svaki nastavnik može izabrati sâm svoj kodeks znakova: bitno je da se tog kodeksa uvijek pridržava kako kod učenika ne bi dolazilo do zabuna. Mi predlažemo ovaj kodeks:

○	— izrična potvrдна rečenica
—	— izrična niječna rečenica
?	— upitna rečenica
!	— usklična rečenica
←	— rečenica u prošlom vremenu
→	— rečenica u budućem vremenu.

Naravno! da se ti znakovi mogu i kombinirati pa ćemo, npr. za upitnu rečenicu u budućnosti imati znak ? →.

Evo kako to izgleda u praksi! Iz udžbenika B. Bubanj: »Le Français pour vous« uzet ćemo vježbu 7:

DANS LA RUE

Jacques: Hé, Simone!
Simone: Tiens, Jacques! Bonjour!
Jacques: Salut! Où est-ce que tu vas?
Simone: A la faculté. Et toi?
Jacques: Je vais à la gare de Lyon. Mon grand-père arrive de Marseille.
Simone: Tu prends l'autobus pour aller à la gare?
Jacques: Non, je vais à pied. Ce n'est pas loin.
Simone: C'est vrai. Il fait beau aujourd'hui.
Jacques: Oui. Il fait chaud aussi. Tiens, tu veux une glace?
Simone: Non, merci. Je suis pressée. Je prends le métro ici.
Jacques: Dommage! Au revoir alors!
Simone: Au revoir Jacques!

Ovaj je dijalog kratak i jednostavan i izražava svakodnevnu situaciju. Pošto smo dobro uvježbali i utvrdili nove strukture i riječi, prelazimo na njihovu primjenu u novom dijalogu, ali koji je blizak tom osnovnom. Taj novi dijalog možemo, dakle, sugerirati ili na flanelografu ili pisanjem na ploču nekih natuknica i našeg kodeksa znakova. Npr.:

- A: ? aller, maintenant
 B: ... la poste
 ? ...
 A: ... Orly
 mon frère. ... New-York
 B: ? prendre l'autobus pour ...
 A: — ...
 ... la voiture de papa ...
 B: ? pressé
 A: — ...
 B: ... chaud. ...
 ! ... prendre une bière avec ...
 A: ! Volontiers. ...

Pošto smo to napisali na ploču i dali uvodnu rečenicu, izabrat ćemo dva učenika, koji će bez mnogo poteškoća izvesti ovaj dijalog:

- A: Où est-ce que tu vas maintenant?
 B: Je vais à la poste.
 Et toi?
 A: Je vais à Orly.
 Mon frère arrive de New-York.
 B: Tu prends l'autobus pour aller à Orly?
 A: Non.
 J'ai la voiture de papa aujourd'hui.
 B: Tu es pressé?
 A: Non.
 B: Il fait chaud aujourd'hui.
 Viens prendre une bière avec moi!
 A: Volontiers, merci!

Takav kontrolirani dijalog znatno smanjuje broj grešaka koje učenici obično rade kad se počinju slobodno izražavati, a osim toga postigli smo ono što smo željeli: uvježbavanje jezika u realnoj situaciji komuniciranja.

U daljoj etapi dat ćemo učenicima više slobode u komuniciranju, tj. oni će biti više prepušteni sami sebi. Oni mogu sada na osnovi jedne određene teme slobodno komunicirati s jednim ili više suučenika. Tražit ćemo od njih, na primjer, da improviziraju dijalog na osnovi 15. vježbe

iz istog udžbenika, u kojoj M. i Mme Mardon govore o darovima za rođendan svog sina. Sadržaj novog dijaloga možemo sugerirati kratkim uvodom, npr. ovako:

a) Paul et Simone se marient. Leurs amis discutent de ce qu'ils pourraient leur offrir comme cadeau de mariage.

b) M. et Mme Richier fêtent 25 ans de leur mariage. Leurs enfants choisissent un cadeau pour eux.

Međutim, učenika moramo postupno osloboditi toga da bude zarobljenik lingvističkog »corpusa« na kojem se bazira neka lekcija i još više razvijati njegove individualne sposobnosti izražavanja. Tako ćemo mu u daljoj fazi našeg procesa sugerirati da svojim suučenicima, pa i samom nastavniku, postavlja čitavu seriju pitanja različitog sadržaja ili da formulira seriju komentara o svojim aktivnostima i interesima, o interesima i aktivnostima svojih suučenika, članova obitelji, nastavnika, o svemu što se oko njega zbiva. Učenik se mora osjećati slobodnim da upotrijebi sve ono što je naučio i usvojio služeći se pritom gestama, mimikom, pa i crtežom, ako mu nedostaje neka riječ.

Kronika

RTV Zagreb, Školska televizija
TV tečajevi stranih jezika
program za 1974/75. šk. god.

Osnovni je cilj TV-programa stranih jezika unaprijediti nastavu stranih jezika i upoznati učenike s kulturom i civilizacijom naroda čiji jezik uče.

U toku posljednjih 5 godina program se realizira u okviru »Projekta za intenzivnije uvođenje televizije u nastavu stranih jezika s ciljem modernizacije i racionalizacije nastave« u koji su uključene prosvjetno-pedagoške službe i ustanove koje obrazuju nastavnike.

Pristup realizaciji programa je multimedijski, te program na ekranu prate odgovarajući tekstualni i auditivni materijali koji su neophodni da bi učenje stranog jezika putem TV bilo efikasno.

U šk. god. 1974/75. emitirat će se novi tečaj za njemački jezik za srednji

stupanj i za ruski jezik za početni i srednji stupanj, a ponovit će se i dopuniti ciklusi emisija za učenike viših razreda srednjih škola kao sastavni dio projekta Republičkog zavoda za unapređivanje stručnog obrazovanja »Kreativno učenje«. Novi tečajevi će biti na programu tri godine i za njih će se pripremiti popratni materijali: radni materijali za učenike i priručnik za nastavnika, te magnetofonske snimke epizoda tečaja i dijapozitivi.

Popratni pisani materijali pripremit će se u zajednici sa Školskom knjigom (uz tečajeve »SPRECHEN SIE DEUTSCH II« i »GOVORITE RUSKI II«), i sa Institutom za strane jezike (za učenike i dodatni materijal za nastavnika uz serije »TALKING ABOUT BRITAIN« i »GUTEN TAG WIE GEHT'S«). a Školski radio će pre-snimavati magnetofonske snimke epizoda na pismeni zahtjev škole na priložene magnetofonske vrpce. Dijapozitive uz tečajeve i serije s krajevima, gradovima i kulturno-historijskim spomenicima iz pojedinih emisija, pripremit će Školska televizija u okviru svoje proizvodnje dijafilмова.